

Győri Ítéltábla
Gf.II.20.047/2016/4/I.

A Győri Ítéltábla a Miskolci 2.sz. Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek a Dr. Szalai László Ügyvédi Iroda által képviselt alperes ellen vezetői felelősség megállapítása iránt indított perében a Tatabányai Törvényszék 2016. február 10. napján kelt 20.G.40.013/2015/23. számú ítélete ellen az alperes részéről 25. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

A 2.500.000. (Kettőmillió-ötszázezer) Ft fellebbezési illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a 2002. január 25-én kelt létesítő okirattal létrejött felperesi gazdasági társaságot 2002. február 22. napján jegyezték be a cégjegyzékbe, tagja és vezető tisztségviselője megalakulásától a felszámolásának kezdő időpontjáig az alperes volt.

A felperes felszámolását 2012. február 14-i kezdő időponttal rendelte el a Tatabányai Törvényszék, felszámolójaként a "A" -Zrt.-t jelölte ki. A kijelölt felszámolóval az alperes a kapcsolatot felvette, de a felperes iratait csak részben adta át. Az alperes által aláírt, és a felperes felszámolójának átadott tevékenységet lezáró mérleg adatai szerint a felszámolás kezdő időpontjában a felperes 34.064.000,-Ft pénzeszközzel, 2.650.000,-Ft tárgyi eszközzel és 3.805.000.Ft készlettel rendelkezett, de a felszámoló felhívása ellenére az alperes a tevékenységet lezáró mérlegben szereplő eszközöket, pénzeszközt, valamint a felperes hiányzó iratát nem adta át a felszámolónak.

A felszámoló feljelentése alapján alperes ellen büntető eljárás indult, és a Tatabányai Járásbíróság 2014. október 29-én kelt - nem jogerős - 17.B.573/2013/31. számú ítéletével megállapította, hogy az alperes csődbűncselekmény büntetében bűnös, ezért egy év 10 hónap szabadságvesztés büntetésre ítélte, melynek végrehajtását három év próbaidőre felfüggesztette. A büntetőeljárás során kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleményében megállapította, hogy a felperes vagyona a felszámolás kezdő napján a házipénztárban rendelkezésre álló pénzkészlet volt, amely 2008 végétől halmozódott fel, amivel az alperes köteles lett volna elszámolni a felperes felszámolója felé.

A felperes keresetében 34.064.000,-Ft kártérítés és ennek 2012. február 29. napjától járó törvényes késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest a gazdasági

társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (Gt.) 30.§ (2) bekezdése, valamint az 1959. évi IV. törvény (r.Ptk.) 339.§ (1) bekezdése alapján. Arra hivatkozott, hogy az alperes által aláírt tevékenységet lezáró mérlegben - mint teljes bizonyító erejű magánokiratban - foglaltakat az ellenkező bizonyításig valósnak kell elfogadni. Az alperes nem tett eleget a Cstv.31.§ (1) bekezdése szerint őt terhelő irat és vagyonátadási kötelezettségének, holott ezért felelősséggel tartozik, így kártérítés jogcímén kell megfizetnie a fenti összeget.

Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy a felperes fizetéseképtelenné válásáért nem felelős, annak kizárólagos oka a "**B**" Zrt. jogellenes magatartása volt, a felperes által e társasággal szemben indított kártérítési per eredményes lezárásával a felperes valamennyi hitelezőjének összes hitelezői igénye kielégítésre kerülhetne. A felperes tevékenységet lezáró mérlege tévesen tartalmazza, hogy a felperes házipénztárában pénzeszköz állt volna rendelkezésre a felszámolás kezdő időpontjában, mert több a felperes által korábban teljesített kifizetés nem szerepel ténylegesen a könyvelésben. A felperes vagyonából került ugyanis kifizetésre a Tatabányai Városi Bíróság 8.P.21.647/2006/22. sorszámú ítéletében meghatározott - összesen 5.665.993,-Ft összegű - fizetési kötelezettség. Ezen túlmenően az alperes személyes gyógyszerár működtetési jogának visszavonása miatt be kellett vonni egy nyugdíjas gyógyszerészt a felperes működésébe, akinek a felperes a munkaszerződésben meghatározottakon kívül 2007. március 12. és 2010. október 31. között havi 200.000.Ft-ot (összesen 8.800.000,-Ft-ot), és a „kapcsolat megszűnésekor” további 3.200.000,-Ft-ot fizetett ki. A felperes könyvelőjének havi 85.000,-Ft-os összegeket ugyancsak számla nélkül fizetett ki, továbbá az alperesnek is a „hivatalosan bejelentett összegén túl” havi 250.000,-Ft kifizetést teljesített a felperesi pénztárból, így ezek az összegek ténylegesen csökkentik a felperes felszámolási zárómérlegében megjelölt pénzkészletet.

Az elsőfokú eljárásban kirendelt igazságügyi könyvszakértő szakvéleményében megállapította, hogy az alperes által megjelölt tételek figyelembevételével a felperesnek a felszámolás kezdő időpontjában nem maradt volna pénztári pénzkészlete. Az alperes által megjelölt összegek kifizetésének teljesítése a számviteli törvényben foglaltakkal ellentétes, a számviteli rend súlyos megsértése állapítható meg. Amennyiben azok teljesültek, akkor az alperes nem tett eleget sem a bizonylatok kezelésével, sem a pénzkezeléssel kapcsolatos kötelezettségeinek, a felperes könyvei nem tartalmazzak minden, a pénzügyi helyzetére kiható gazdasági eseményt, és a beszámolóban megjelenő adatok nem a valós vagyoni helyzetet tükrözik.

A Tatabányai Törvényszék a felperessel szemben folyamatban lévő felszámolási eljárást a 2015. június 16-án kelt 6.Fpk.11-10-070572/58. számú végzésével befejezte, a felperest megszüntette, és az alperessel szembeni - jelen perben érvényesített - követelést a felperes hitelezői között felosztotta. E végzés ellen egy hitelező fellebbezést terjesztett elő, így e végzés még nem jogerős.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 34.064.000,-Ft-ot, és annak 2012. február 29-től járó törvényes késedelmi kamatát, és 1.270.000,-Ft perköltséget. Határozatának indokolásában a Gt.30.§ (2) bekezdése alapján rámutatott, hogy a tevékenységet lezáró mérlegében szereplő

vagyonelemekkel (tárgyi eszközökkel, pénzeszközzel) az alperes nem tudott elszámolni, aminek következtében a vagyonelemei elvesztésével a felperes kárt szenvedett, ami az alperesnek felróhatóan következett be. Az alperes az egyszerűsített éves beszámoló aláírásával annak tartalmáért felelősséget vállalt, elismerte az abban foglaltak valódiságát, ezért a perben alapvetően nem azt kellett bizonyítania, hogy a mérleg összeállítása során a számviteli fegyelmet mennyiben tartotta be, hanem azt, hogy ezt követően mi történt a mérlegben feltüntetett vagyontárgyakkal. Az alperes által felajánlott bizonyítékok alkalmatlanok voltak annak a bizonyítására, hogy az általa aláírt és a felszámolónak átadott mérleg valótlan adatokat tartalmazna. A módosított 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 31.§-ában foglaltak szerint a felperes iratainak a felszámoló részére történő átadása az alperes kötelezettsége volt, de ennek a felszámoló többszöri felszólítása ellenére is csak részben tett eleget. Emiatt a felperes tényleges vagyoni helyzetét a teljes könyvelési anyag újrakönyvelésével szakértő útján sem lehetett vizsgálni. Az alperes felróható magatartása vezetett így ahhoz, hogy egzakt módon nem vizsgálható a felperes felszámolás kezdő időpontjában fennálló vagyoni helyzete. Az alperes által állított kifizetések - megtörténtük esetén - a számviteli törvénybe ütköző jogellenes kifizetésnek minősültek. Ezekért (így a felperes pénzeszközének eltűnéséért) a jogellenes kifizetéseket teljesítő alperes lenne a felelős, hiszen a felperes törvényes képviselőjeként eljárva a számviteli rendelkezéseket súlyosan megsértette. Az alperes az általa aláírt tevékenységet lezáró mérleg adataival szemben arra hivatkozott, hogy a saját jogellenes magatartása miatt a mérlegben szereplő pénzkészlet már nem állt a felperes rendelkezésére a felszámolás kezdő időpontjában, de e hivatkozása ellentétes az r.Ptk.4.§ (4) bekezdésében foglaltakkal, így azt elsőfokú bíróság nem vette figyelembe. Ezért azt állapította meg, hogy az alperes nem tudta bizonyítani azt, hogy az általa átadott felperesi tevékenységet lezáró mérleg valótlan adatokat tartalmazna, és e tény bizonyíthatatlanságának terhét az alperes terhére értékelte. A fentiekre, valamint a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 4.§ (2) bekezdésében és 18.§-ában foglaltakra tekintettel tényként fogadta el, hogy az alperes által a felszámolónak átadott tevékenységet lezáró mérlegben foglaltak a valóságnak megfelelnek. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság - utalva a BDT2012. 2788. számú eseti döntésre is - kötelezte az alperest, hogy fizesse meg a felperesnek a tevékenység lezáró mérlegben szereplő 34.064.000,-Ft pénzeszközt.

Az elsőfokú ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben annak megváltoztatásával a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy a Fővárosi Ítéltábla előtti kártérítési perben vizsgálat tárgyát képezi, hogy a "B" Zrt. 2010-ben szállított-e egyáltalán gyógyszert a felperesnek. Kétségesnek tartotta, hogy a jelen perben beszerzett szakértői véleményt a felperes felszámolójának szándékában áll-e felhasználni a felperes által a "B" Zrt. ellen indított kártérítési perben, mert e per jogerős befejezése előtt kezdeményezte a felperes felszámolási eljárásának a befejezését és a felperes megszüntetését. Az is megkérdőjelezi a felszámoló „pernyertességének a szándékát, hogy a felperes felszámolási zárómérlege úgy tartalmaz mintegy 10 millió forint hitelező igényt a "B" Zrt. javára, hogy két szakértői vélemény szerint, e társaságnak - kiegyenlítettlen számlák hiányában - nem lehet hitelezői igénye a felperessel szemben." Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem fogadta el azt a védekezését, hogy a Fővárosi Ítéltábla előtt folyamatban lévő kártérítési per befejezésével minden hitelezői igény kielégítést nyerhet. Az alperessel szemben folyamatban lévő büntetőeljárásban meghozott elsőfokú ítélet befolyásolhatta az elsőfokú bíróságot, de

ezt 2015. február 25-én a másodfokú bíróság hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasította. Az a körülmény, hogy az elsőfokú bíróság a szakvélemény alapján megállapította, hogy az alperes a számviteli rendet súlyosan megsértette, azért „érdektelen”, mert a számviteli rend esetleges megsértésével egyetlen hitelezőnek sem lehet kárt okozni. Az elsőfokú bíróság a beszerzett igazságügyi szakértő véleményét tévesen értékelte, hiszen a szakértő úgy nyilatkozott, hogy amennyiben az alperes tényelőadása a valóságnak megfelel, akkor a tevékenységet lezáró mérleg nem fogadható el, amiből következően a „perbeli nyilatkozatai szakértői szempontból megfelelő magyarázatul szolgálnak a pénztárhiány kialakulására”. A perben a felperesnek kellett volna bizonyítani azt, hogy az alperesi nyilatkozatok valótlanok. Az általa előadottak, a becsatolt bizonyítékok, továbbá a mindezeket alátámasztó aggálytalan szakértői vélemény alapján az elsőfokú bíróságnak a keresetet el kellett volna utasítania. A szakvélemény szerint ugyanis az általa megjelölt tételek figyelembevételével a felperesnek a felszámolás kezdő időpontjában nem maradt pénztári készlete.

A felperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság az általa lefolytatott bizonyítási eljárásban beszerzett bizonyítékokat a Pp. 206.§-a szerint helyesen, okszerűen, összességükben értékelve a perben releváns tényeket helyesen állapította meg, és az abból levont jogi következtetései is helytállóak. Az ítéletábra az elsőfokú bíróság érdemi döntésével és annak indokolásával is teljes egészében egyetértett, azokat részletesen megismételni nem kívánja, azokra csupán hivatkozik. (Pp.254.§. (3) bekezdése).

A fellebbezésben foglaltakra figyelemmel az ítéletábra az alábbiak kiemelését tartja szükségesnek:

A jelen perre irányadó Gt.30.§ (2) bekezdése szerint a vezető tisztségviselők a gazdasági társaság ügyvezetését az ilyen tisztséget betöltő személyektől általában elvárható gondossággal - és ha e törvény kivételt nem tesz-, a gazdasági társaság érdekeinek elsődlegessége alapján kötelesek ellátni. A vezető tisztségviselők a polgári jog általános szabályai szerint felelnek a gazdasági társasággal szemben a jogszabályok, a társasági szerződés, illetőleg gazdasági társaság legfőbb szerve által hozott határozatok, illetve ügyvezetési kötelezettségeik felróható megszegésével a társaságnak okozott károkért.

Az elsőfokú bíróság által helyesen felhívott Cstv.31.§ (1) bekezdés a/ pontja szerint a felszámolás alá került adós gazdálkodó szervezet vezető tisztségviselőjének a felszámolás kezdő időpontját megelőző napon - más mellett - tevékenységet záró mérleget (225/2000. (XII. 19.) Korm. R. 3.§), míg a 31.§ (1) bekezdés b/ pontja alapján a nem selejtezhető iratokról iratjegyzéket kell készítenie és azokat, az irattári anyagot, valamint a felszámolási vagyont leltár szerint át kell adnia a felszámolónak, tájékoztatást adva a folyamatban lévő ügyekről és eljárásokról. A vezető tisztségviselő nyilatkozatának ki kell terjednie arra is, hogy az átadási kötelezettségét valamennyi vagyontárgyra és iratra vonatkozóan teljesítette.

Az adós gazdálkodó szervezet vezető tisztségviselője által készített tevékenységet záró mérleg az alapja a felszámoló által készítendő nyitó felszámolási mérlegnek. (Cstv.46.§ (2) bekezdés)

Az említett zárómérleget a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (Számv.tv.) 99.§ (5) bekezdése szerint az adós gazdálkodó szervezet képviselőjére jogosult személynek (konkrét esetben az alperesnek) kellett aláírnia. A tevékenységet lezáró mérleg aláírásával annak tartalmáért az alperes felelősséget vállalt és - a Számv.tv. 15.§ (3) bekezdése szerinti valódiság elvének megfelelően - elismerte az abban foglaltak valódiságát is, valamint azt hogy az megfelel a számviteli törvény alapvető rendelkezéseinek, azaz a valódiság elve mellett a teljesség elvének és az számviteli bizonylatokkal megfelelően alátámasztott.

A tevékenységet lezáró mérlegben feltüntetett vagyon ellenkező bizonyításig az adós társaság vagyona, amivel az adós vezetője köteles elszámolni, és azt köteles átadni a felszámolónak. A felszámolás alá került cég ügyvezetője a gazdálkodó szervezet vagyonával való elszámolási kötelezettsége elmulasztása esetén a Gt.30.§ (2) bekezdése alapján a gazdasági társasággal szemben kártérítési felelősséggel tartozik. (BDT 2012/2788, BDT 2009/2160, Szegedi Ítéltábla Gf.I.30.337/2010/3. szám)

Az alperes védekezése a perben tulajdonképpen arra irányult, hogy a felperes tevékenységet lezáró mérlege tévesen tartalmazza, hogy a felperes házipénztárában pénzeszköz állt volna rendelkezésre a felszámolás kezdő időpontjában, mert több - a felperes működése során - teljesített kifizetés nem szerepelt a könyvelésben.

Az alperes által a felszámolás kezdő időpontját megelőző nappal elkészített tevékenységet záró mérleg a Pp. 196.§ (1) bekezdés d.) pontja szerint teljes bizonyító erejű magánokiratnak minősül, amely az ellenkező bizonyításáig teljes bizonyítékul szolgál arra, hogy a kiállítója az abban foglalt nyilatkozatot megtette, illetőleg elfogadta, vagy magára nézve kötelezőnek ismerte el.

A felperes által becsatolt tevékenységet záró mérleg alperes általi aláírására tekintettel - a fentiekre figyelemmel - a perben az alperest terhelte volna Pp.164.§ (1) bekezdése szerint annak a bizonyítása, hogy az abban foglalt adatok nem a felperesi társaság vagyoni helyzetének a valós állapotát tükrözik.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok helytálló mérlegelésével (Pp.206.§ (1) bekezdés) állapította meg, hogy e bizonyítási kötelezettségének a perben az alperes nem tudott eleget tenni, nem tudta azt bizonyítani, hogy az általa aláírt és átadott felperesi tevékenységet záró mérleg valótlán adatokat tartalmazna. Ennek körében az alperes alaptalanul hivatkozott az elsőfokú eljárásban beszerzett szakértői véleményben foglaltakra. Az ugyanis abból a hipotézisből indult ki, hogy amennyiben az alperes által hivatkozott kifizetések valóban megtörténtek, akkor csakugyan nem maradt volna pénztári készlete a felperesnek.

Azt a körülményt ugyanakkor az alperes a perben nem tudta hitelt érdemlően okiratokkal bizonyítani, hogy az általa hivatkozott kifizetésekre ténylegesen sor is került volna. Ezt a

saját előadásán kívül semmilyen egyéb bizonyíték nem támasztotta alá, e tény bizonyítására az alperes által csatolt okiratok alkalmatlanok voltak.

Az elsőfokú bíróság helytállóan utalt arra is, hogy az egységes bírói gyakorlat szerint, a gazdasági társaság ügyvezetőjétől az általában elvárható mércéhez képest elfogadhatatlan a kiadások (költségek) és a bevételek bizonylatolásának a hiánya, a számviteli elvek és szabályok figyelmen kívül hagyása. Az ügyvezető kártérítési felelősségének kimentése körében ezért a saját számviteli, adózási szabályokat megsértő eljárására eredményesen nem hivatkozhat. (BDT203.2954., BDT2011. 2602.)

Megjegyzi az ítéletábra, hogy az alperes által hivatkozott Tatabányai Városi Bíróság 8.P.21.647/2006/22. sorszámú ítéletében meghatározott - összesen 5.665.993,-Ft összegű - fizetési kötelezettség nem a felperest terhelte, annak kötelezettje az alperes, mint magánszemély volt. Ezért amennyiben ez az összeg a felperes vagyonából került volna kifizetésre, akkor az alperes ezzel az összeggel akkor is kártérítési felelősséggel tartozna a felperes felé, ha ezen összeg valóban hiányzott volna a felperes házipénztárából a felszámolás kezdő időpontjában. Az alperes minden alap nélkül, nem a felperesei társaság érdekeinek a szem előtt tartásával fizette ki a felperes pénzeszközeiből a saját tartozását.

Az alperes kártérítési felelősségének jogalapja és mértéke szempontjából teljesen érdektelenek a felperes fellebbezésében hivatkozott azon további körülmények, hogy a folyamatban lévő másik (felperes által más személy ellen indított) kártérítési per milyen eredménnyel zárul, hogy a felperes felszámolásának elrendelésének mi volt az indoka, és az is hogy a felperes felszámolási zárómérlege egyébként helyesen tartalmazza-e "B" Zrt. hitelezői igényét. A fellebbezésben felhozottak a kifejtettek szerint ezért az érdemben helyes elsőfokú ítélet megváltoztatására nem adnak alapot.

Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság fellebbezett ítéletében helytállóan ítélte meg úgy, hogy az alperes által aláírt tevékenységet záró éves beszámolóban meghatározott pénzeszközökkel (34.064.000,-Ft) elszámolni tartozik. Az elszámolási kötelezettsége elmulasztása miatt pedig a Gt.30.§ (2) bekezdése és a r.Ptk. 339.§ (1) bekezdése alapján a gazdasági társaság felperessel szemben kártérítési felelősséggel tartozik ugyanezen összeg megfizetéséért. Ezért helytállóan járt el az elsőfokú bíróság amikor ezen összeg és törvényes mértékű késedelmi kamatainak a megfizetésére kötelezte az alperest.

A fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért a másodfokú eljárásban is pervesztes alperes a Pp. 239.§-a folytán alkalmazandó Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján viselni köteles a másodfokú eljárásban felmerült saját perköltségét, míg a felperesnek a másodfokú eljárásban megtérítést igénylő igazolt költsége nem merült fel ezért az ítéletábra a döntést ebben a körben mellőzte. Az eredménytelenül fellebbező alperes teljes személyes költségmentessége folytán le nem rótt fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM. r. 13.§ (1) bekezdése, 14.§-a, és a Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján az állam viseli.

G y ő r , 2016. május 11.

Dr. Szalai György sk. a

Dr. Bajnok István sk.

Dr. Ferenczy Tamás sk.

tanács elnöke

előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül
kiadó: